

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 8 krono temeljna pristojbina ter od vsake polne vrste po 40 vrn. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Gradec in naše šolstvo.

Kakor je marsikomu znano, sklenila sta občina in krajni šolski svet za celjsko okolico soglasno, da si postavita novo šolsko poslopje in sicer z ozirom na število šolskih otrok — šestrazredno deško in šestrazredno dekliško šolo. Kupili so v ta namen v mestu lepo stavbišče ter nameravali takoj to leto prirediti stavbo. A glej čudo golemo! Povsod drugod bi višje šolske oblasti ta šoli prijazni sklep z veseljem sprejele, le v Gradcu ne, tam ne dovolijo Slovincem niti tega, da bi si na lastne stroške postavili potrebno šolo. — Deželni šolski svet v Gradcu razveljavil je kratkoma vse sklepe občine, krajnega in okrajnega šolskega sveta celjskega. Podprl je ta svoj odlok med drugim tudi s tem, da celjska okolica nima dovolj otrok godnih za šest razredni šoli.

Mikalo me je poizvedeti, v koliko je ta odlok graških gospodov opravičen ali ne. Vzel sem v roke od znanega našega „prijatelja“ Bl. Ambrožiča izdani „Schematismus der Volkschulen Steiermarks 1901“ ter pregledoval, kako je po drugod po Štajarskem s šestrazrednimi šolami.

Razvidel sem, da je na Štajarskem z letošnjim letom 22 javnih šol (Gradec ni prištet), katere štejejo po šest ali še več razredov.

Te šole so:

	otrok	razre-	para-	4 razr.
	dov	lelk	otrok	
Algersdorf	817	6	3	91
Ilz	538	6	—	89
Sv. Barbara v Halozih	467	6	—	78
Sv. Peter na Ottersbahu	527	6	1	75
Fohnsdorf (deška)	578	6	2	73
Waltersdorf	439	6	—	73
Köflach (deška)	560	6	2	70
Mureck	481	6	1	69
Donawitz (dekliška)	484	6	1	69
Maribor (dekliška)	400	6	—	66
Eisenerz (deška)	387	6	—	65
Leoben (deška)	519	6	2	65
Voitsberg (dekliška)	497	7	1	62
Knittelfeld (deška)	544	6	3	60
Fohnsdorf (dekliška)	470	6	2	59
Donawitz (deška)	476	6	2	59
Köflach (dekliška)	475	6	2	59
Eisenerz (dekliška)	447	6	2	56
Judenburg	336	6	—	56
Knittelfeld (dekliška)	613	7	4	56
Maribor I (deška)	421	6	2	53
Ptuj (dekliška)	274	7	—	39
Celjska okolica (deška)	445	4	1	89
Celjska okolica (dekliška)	464	5	—	93

Ako bi dobila torej celjska okolica po želji prebivalcev in po izrečni določbi c. kr. postav dve šestrazrednici, prišlo bi pri deški šoli povprečno na 1 razred 74, pri dekliški šoli po 77 otrok. Bile bi torej na celnem Štajarskem samo tri (oziroma štiri) šestrazrednice, ki bi glede števila otrok prekosile celjsko okolico, vse druge pa bi ostale daleč zad. (Opozarjamo prav posebno na Ptuj!) — In vendar pravi dež. šol. svet v Gradcu, da celjska okolica nima zadosti otrok!

Pa ko bi tudi sedaj še ne bilo dovoljno število otrok, hvaliti bi moral vendar vsak pre-

vidnost celjskih šol. zastopov, da hočejo prirediti takoj šole po 6 razredov, posebno če se pomisli, kako število otrok na teh dveh okoliških šolah raste. Tako n. pr. je bilo izkazanih

leta 1892	dečkov	245	deklic	278	skup	523	otrok
1897		352		438		790	
1901		445		464		909	

Na podlagi teh števil bo vsak (če tudi ni pri dež. šol. svetu) si lahko zračunil, da bo število šolskih otrok v kratkih letih doseglo število, da jim niti po 7 razredov ne bo zadostovalo. Boljše pa je menda vendar že sedaj prirediti potrebno poslopje, kakor pa čez tri ali štiri leta imeti zopet nove velike stroške.

Ko sem tako premišljeval „očetovsko“ (?) skrb nemških gospodov v Gradcu za nas uboge Slovence, me je še mikalo zvedeti, kako kaj ti gospodje spodnještajarskim Posilincem po naših trgih in mestecih delijo „kruh razredov“; ali je tem Gradec tudi taka „mačeha“ kot nam Slovincem, ali jim je le prava skrbna mati. — Začel sem zopet prelistovati zgoraj omenjeni šematizem in glej, našel sem tako zanimive reči, da jih hočem prijaznim čitateljem tu naznaniti.

Nemške šole imajo:

Konjice	225	otrok	4	razrede	4	razred	56	otrok
Brežice	145		3				48	
Ormož	122		3				40	
Laško	118		3				39	
Vojnik	74		2				37	
Vitanje	69		2				35	
Ljutomer	55		2				27	

Kedaj in kje je deželni šolski svet nam Slovincem dal za 55 otrok dva razreda ter plačeval dva učitelja? — Glejte tako različen „kruh“ režejo v Gradcu! — Zato pa: Proč, proč, daleč proč od Gradca!

„Svoboda“

v nemškem cesarstvu.

Kdor bi sodil razmere v Prusiji po tem, kako hrepenijo „neodrešeni“ Nemci v Avstriji po tej obljudeni deželi ter jo stavijo svetu v zgled, verjel bi res, da je tam gori vse zlato, kar se sveti. A kdor zna gledati brez političnih očal, vidi veliko gnjilega, zastarelega in — krivičnega.

O „sijajnem“ gospodarstvu smo že povedali nekoliko pri opisu propada največje banke v Lipskem in njenih prežalostnih nasledkih.

To pa ni prva in zadnja nesreča. Nemčija se lahko „ponaša“ kar s celo vrsto gospodarskih polomov v najkrajši dobi. Tako so propadle razun „Lipske banke“ pred kratkim „Nemška zemeljska banka“, „Pruska hipotečna banka“, „Pomerska hipotečna banka“, „Meklenburška-streliska hipotečna banka“, „Draždanski kreditni zavod“ itd.

Z gospodarsko organizacijo se tedaj v Nemčiji pač ne morejo hvaliti. Le privoščili bi našim neodrešencem, da bi imeli svoje premoženje naloženo v opevani pruski državi, morale bi jih občutne zgube vendar strezniti, da bi uvideli, kako blagonosno je imeti svoje prislužene krajcarje v trdnih in varnih avstrijskih denarnih zavodih.

Morda je pa glede splošne kulturne in politične svobode tolika razlika med Nemčijo in Avstrijo? Da, razlika je pač, toda kakšna! Dočim

imamo v Avstriji že nad 30 let urejeno šolstvo s splošno dolžnostjo šolskega obiska, kujejo v Prusiji šele sedaj takšne zakonske načrte po avstrijskem zgledu.

Z državljansko in politično svobodo pa vladajo v „deželi lepih čednosti in strahu božjega“ tako srednjeveške razmere, da bi zopet privoščili našim neodrešencem postati čimprej pruskim državljanom.

V prestolnem pruskem mestu Berlinu, si je meščanstvo ravnokar izvolilo z veliko večino glasov nekega Kauffmanna za drugega župana. To je bila ljudska volja, tedaj po pregovoru tudi božja volja. A ni bila tako volja cesarja Viljema II., ki ni Kauffmanna potrdil. V greh se šteje novoizvoljenemu županu, ker je kot rezervni častnik moral zapustiti armado, a kot tak baje ni sposoben za dvorne sprejeme.

Berlinski volilci sicer na tihoma mrmrajo, a v prirojenem despotizmu si ne upajo ugovarjati.

Kako drugače se obnašajo v podobnih slučajih avstrijski Nemci! Vsakdo se še spominja, kako je šumelo v graškem meščanstvu, ko je vlada bila primorana uporni mestni svet razpustiti. Brez ovinkov so tedaj napovedali boj vladi in tudi najvišnjim odlokom, češ, da bodo občinski odborniki tako dolgo odlagali sporazumno svoje mandate, dokler jim cesar ne potrdi njihovega ljubljene dr. Graffa za župana.

Kako prav je rekel oni filozof, da je največja napaka, smatrati pruskega in avstrijskega Nemca za edno in isto prikazen. In nek politik nam razlaga: „Sloletna zgodovina je storila to razliko. Za „Vsenemce“ se začelja svetovna zgodovina pri letnici 1866. Tisočletna nemška zgodovina poprej ter 600letna avstrijska zgodovina ne obstoji za te politične otročaje.“

Se drug slučaj vznemirja baš sedaj berlinsko meščanstvo. Imeli so že projektirano cestno železnico čez oni del mesta, ki se imenuje „pod lipami“. Ko je dobil cesar načrt v potrjenje, je zapisal nanj: „Čez ne, pa spodaj skozi“. Sedaj si lomijo dobri Berlinčani glave, kako je razumeti cesarjevo voljo, ki v tehničnem oziru skoro ni izvršljiva.

Sveda cesar, ki ne zamudi nobene prilike javno nastopiti kot govornik, ki popiva in govori celo v dijaških klubih, si tudi noče vzeti pravice odločevati kje in kako je zidati ceste. Nemški humoristični listi so se zadnji čas privadili, da prinesejo vsako nedeljo debelo tiskano nezaslišano novico: „Pretečeni teden ni nemški cesar nikjer javno govoril!“ A takšnih tednov ni veliko v letu.

Pri tej priliki ne smemo prezreti „strašnega hudodelstva“, katero je zakrivil nek pruski duhovnik v prusko poljskem mestecu Dobrzynja, in o katerem so poročali skoraj vsi nemški listi tudi v Avstriji. Pustimo govoriti graško „Tagespost“, ki opisuje ta zločin v brzogovorni iz Berlina tako-le: „Prepoved poučevanja verouka v poljskem jeziku je provzročil v Poznaniu spopad med posvetno in duhovsko oblastjo. Od nemških strani (ovaduhov) se trdi, da porabi poljska duhovščina često priliko pri pouku za sv. birmo, da prepoved — prelomi! To se je baje zgodilo tudi v mestecu Dobrzynja, kjer je pripovedoval katoliški župnik v cerkvi veliki množini učencev

pouk za sv. birmo. Da se prepriča, ali je ta hudobna vest resnična, podal se je župan z orožniki med poukom v cerkev, kjer je baje res zalotil duhovščino pri — prestopku prepovedi. Poznanjski nadškof je sicer pri vladi prosvedoval, da se je župan z orožniki vmešaval v cerkvena opravila, a vesel zna biti, ako ga z župnikom vred ne zadene kazen.

Žvela verska in politična svoboda v Prusiji! Naši Nemci naj se čimprej zatečejo v naročje pruske ravnopravnosti.

Celjske in štajarske novice.

Velecenjenim naročnikom! Še enkrat prosimo one čast. p. n. naročnike, katerim smo zadnjič pridljali nakaznice, da nam blagovole vpsolati zaostalo naročnino in druge, da jo blagovole ponoviti. Mesto 5000 kron prejeli smo komaj 500 kron, kar nikakor ni v razmerju z ogromnimi troški izdaje lista. Neradi, a vendar smo primorani, opominjati še enkrat, ker vsak delavec je svojega plačila vreden in imamo tudi mi dolžnosti nasproti drugim, katere moramo točno izvršiti.

Uredništvo in upravnštvo „Domovine“.

(Vabilo) k XVI. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru, četrtek dne 8. avgusta 1901. leta. Spored: I. Sv. maša ob tri četrt 10. ure v frančiškanski cerkvi. II. Zborovanje ob 11. uri v „Narodnem domu“. 1.) Prvomestnikov nagovor. 2.) Tajnikovo poročilo. 3.) Blagajnikovo poročilo. 4.) Nadzorništva poročila. 5.) Volitev edne tretjine družbinnega vodstva. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinnega vodstva: 1. Dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški. 2. Frančišek Breznik. 3. Gregor Einspieler. 4. Anton Žlogar. 6.) Volitev nadzorništva (5 članov). 7.) Volitev razsodništva (5 članov). Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. Ljubljana, dne 4. julija 1901. Prvomestnik Tomo Zupan. Podpredsednik Luka Svetec.

(Štajarski deželni zbor.) Seja dne 16. julija. Predložijo se poročila železniškega odseka glede nekaterih krajevnih železnic. Posl. baron Rokitsky utemeljuje svoj predlog, naj se izda stroga prepoved, prodajati brez pismenega dovoljenja pristojne občine, takozvana božična drevesca (smrečice), ker se godijo v tem danes posebno blizu mest in industrijskih krajev velike gozdne tatvine. Sprejeto. Poslanec Kurz stavi predlog, naj se za pokončavanje rujavih hroščev v dotičnem času skriči šolski pouk skozi 14 dni za edno uro, da zamorejo šolski otroci — uničevati hrošče. Spreto. O sklepu učiteljskega penzijskega zaklada poroča poslanec dr. Link. Rezultat je zelo ugoden za leto 1900. Preostanka je proti proračunu 70.000 gl. Za leto 1901 se stavi v proračun 424.000 K. — Na predlog finančnega odseka se uredijo plače bolnišničnim zdravnikom na deželi, tako, da bo od 1. avgusta t. l. znašala temeljna plača 1600 K za ordinujočega zdravnika, vrhutega 400 K stanarine ter pet petletnic po 200 K. Sekundarni zdravniki dobijo 900 K, prosto stanovanje in hrano ter petletnice po 200 K. Ker so bolnišnice v referatu našega poslanca prof. Robiča, prišel je k tej seji ter se udeležil razprav. Zopet se reši cela vrsta prošenj za podpore in sicer se dovoli za lanski „Sängerbundfest“ v Gradcu — 10.000 K štaj. muzikalnemu društvu v Gradcu 3000 K neku „Studentenheimu“ na Dunaju 200 K, zato dobi učna komisija graških delav. društ. samo 50 K. Za dekliško meščansko šolo prosijo tudi v Voitsbergu, dasi že imajo tako šolo za dečke Občini Ribnica in Marenberg prosita za preosnovno disciplinarnega zakona za učiteljstvo, isto tako tudi „Lehrerbund“ v Gradcu — Seja dne 19. julija. t. l. Poslanec Delme utemeljuje obširno svoj predlog za ustanovitev živinozdravniške srednje šole za gorate kraje s sedežem v Gradcu ter predlaga, naj se pretresa, ali bi kazalo dosedanjim podkovski in živinozdravniški zavod v ta namen preustrojiti. Poslanec dr. Link poroča o normalnošolskem zakladu, ki izkazuje za pretečeno leto prvokrat 2410 K primanjkljaja, dočim je bilo prejšnja leta vedno preostanka. Poroče-

valec toži, da bo ta primanjkljaj z vsakim prihodnjim letom rasel, kar so baje krive regulacije učiteljskih plač. Posl. baron Kellersperg poroča v imenu odseka za občinske zadeve, naj se uvede primerna pristojbina za one, katere sprejme občina v svojo zvezo pred postavno dobo. Ako ta pristojbina ne presega 100 kron, ni treba privoljenja dežel. odbora, sicer pa se mora tej inštanci predložiti. Sprejeto. V imenu finančnega odseka je sledilo še več poročil o novoustanovljenih deželnih službah, raznih podporah itd.

(Matura na celjski gimnaziji). Pretekli teden so se končali zrelostni izpiti na tukajšnji gimnaziji, h katerim se je oglasilo izmed 34 učencev 31, in sicer 13 Slovencev in 18 Nemcev. Prestalo je zrelostni izpit 22, med njimi dva z odliko. Slovenski abiturijenti so: M. Detiček, J. Dolinar, E. Kalan, D. Koderman (z odliko), F. Lajnšic, D. Mastnak, J. Ozmeč, F. Šotelj in J. Zdošek. Sedem dijakov ponovi izpit jeseni, dva pa sta padla na edno leto.

(Telefon v Celju) Ravnokar se vršijo razprave za vpeljavo splošnega telefona v Celju, s katero napravo bi Celje precej pridobilo. Ako se le ne prikaže znana bitrost, kakršno razvijajo celjski očetje že nekaj desetletij zaradi vodovoda.

(Imenovanja) Davčna oficijala sta postala davčna pristava Alojzij Kovačič in Oto Šmekal. Davčni pristavi so postali: tit. orožniška stražmeštra Ivan Gorjup in Josip Kreuzwirth ter topničarski stražmešter Simon Kit, nadalje davčni praktikantje: Anton Dobravc, Maks Fekonja in Anton Gorinšek.

(Zlato mašo) obhajal bo dne 28. t. m. vpo-koljeni kostričniški župnik g. Valentin Selič.

(Imenovanje.) Ravnatelj celjske cinkarne gosp. Alojzij Janouš je imenovan rudniškim svetnikom.

(V Bučah in Polju) je postala učiteljica za ženska ročna dela gđ. Milka Falk iz Vojnika.

(Častnim občanom) je imenovala trška občina Velenje svojega zaslužnega župana gosp. Vinkota Ježovnika.

(Razširjena šola.) Dvorazrednico v Srom-ljah je sklenil deželni šolski svet razširiti v trirazrednico.

(Društvo „Kmetovalec v Gotovljah“) ima dne 4. avgusta t. l. popoldne svoj XXIV. občni zbor. Govoril bode o živinoreji deželni potovalni učitelj gosp. M. Jelovšek. Natančnejši spored naznamimo prihodnjič.

(Stavba nove šole v Gotovljah) hitro napreduje. Kakor stavbeniki zatrjujejo, bode koncem meseca avgusta t. l. gotova in se bode na jesen že začelo v njej poučevati. Prvotni načrt za stavbo napravil je ravnatelj g. Nerat iz Krčevine pri Mariboru. Ta stavba bode, kakor se kaže vzor vsem drugim šolskim stavbam v bližini. Sicer ni velikanska pač pa v najnovejšem slogu stavljena in bode izgledala kot mala palača in bode kras vasi Gotovlje. Učitelji imajo poleg šole prosto stanovanje in se bodo učiteljske službe že v kratkem razpisale.

(Požar) je uničil pri Sv. Jeronimu blizu Vranskega hišo Luke Horvata. Kriv je zidar, ki je pustil pri novem štedilniku odprtino skozi zid do strehe.

(Utonil je) v Zidanam mostu pri kopanju v Savinji dne 20. t. m. Tomaž Vojsk, sprevoznik južne železnice iz Maribora.

(Na Slatino) je prišlo do 13. julija 937 strank s 1411 osebami.

(Obesil se je) v Hrastju pri Zavrču privatkar Franc Leonhard od Sv. Urbana pri Ptuj.

(Ptujška deželna gimnazija) je imela v pretečenem šolskem letu na svojih sedmih razredih 171 dijakov. Iz Ptujja jih je bilo 34, iz ostale Štajarske 137. Po narodnosti je bilo 109 Nemcev in 57 Slovencev. Iz „Studentenheima“ so vsi „izdelali“. Ravnatelj gimnazije je znani „prijatelj“ Slovencev, Andrej Gubo. V jeseni se otvori osmi razred.

(Sv. Trojica v Slov. gor.) Učiteljsko društvo za svetolenartski okraj zbornje v nedeljo dne 4. avgusta t. l. ob 11. uri popoldne v šoli pri Sv. Trojici v Slov. gor. s sledečim sporedom: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Predavanje gosp. med. univ. dr. Antona Vilimeka. 3. Predavanje gosp. nadučelja Fr. Krajncja od Sv. Barbare. 4. Predavanje

gosp. učitelja A. Vogrineca od Sv. Antona v Slov. gor. 5. Slučajnosti.

(Ljutomerski občinski svet) je sklenil vpe-ljati na ondotni šulferajnski šoli — slovenščino kot učni predmet, istočasno pa izšolati trg iz slovenske Franc Jožefove šole. To so res sklepi, ki bi delali čast — Lemberžanom v ljudski pravljici.

(Okrajni zdravnik v Št. Jurju ob Ščav-nici) je postal gosp. dr. Lev Kreft, s sedežem v Gor. Radgoni.

(Dve nemški zmagi.) Pri občinskih volit-vah na Pesnici in v bližnji Kaniži so zmagali nemškutarji. V zadnji občini so že tudi dosedaj gospodarili nemškutarji, a bilo je vendar tudi nekaj slovenskih odbornikov, letos so se ti odpadli.

(Strelna je udarila) dne 5. t. m. v podruž-nico sv. Ožbalt pri Spod. Dravogradu. Razbila je zvonik in orglje ter napravila še mnogo druge škode.

(V Lehnu pri Ribnici) se vrši dne 4. av-gusta t. l. I. občni zbor nove ženske podružnice sv. Cirila in Metoda za Št. Lovrenc in okolico.

(Z žarečimi kleščami) je sunil v delavnici južne železnice v Mariboru delavca in muzikanta Grojsniharja njegov tovariš. Prepeljali so ga na graško kliniko.

(Mariborska višja realka) je imela v pre-tečenem šolskem letu 217 učencev. Od teh je bilo Mariborčanov 80. Po narodnosti je bilo 205 Nemcev, 4 Slovencev, 1 Čeh in 7 Italijanov. Tedaj več Italijanov kot Slovencev na edini realki na štajarskih slovenskih tleh! Kakšno važnost ven-dar prištevajo Nemci v tehnični stroki sloven-ščini, kaže dejstvo, da je obiskovalo slovenski pouk 75 učencev. Z odliko je izdelalo 13 učen-cev, prvi red je dobilo 135, drugi red 41, tretji red šest učencev.

(Deželno gospodarstvo.) Pretečeni teden so računili graški gospodje, kako pokriti velike primanjkljaje v deželni blagajni. Izdatke, so pro-računili za tekoče leto na 19.261.355 K, pokritja imajo pa le 10.226.007 K, primanjkuje tedaj 9.035.348 K, kar se bode že pokrilo s — povi-šanjem davkov. Več o tem proračunu sprego-vorimo še.

(20milijonsko posojilo graškega mesta) še vedno dela nacionalnim očetom velike skrbi. Petorica socijalno-demokratskih obč. svetnikov dela na vse kriplje, da to ogromno obremenitev prepreči. Brezštevilno občinskih sej v ta namen so socijalni demokratje že prepričali. Najbur-najše je bilo dne 17. t. m. Skoraj bi bilo prišlo do spopadov. Poročal je znani dr. Hochenburger, kateremu pravijo socijalni demokratje „graški vampir“. Ves čas njegovega poročevanja so soc. demokratje hrupno ugovarjali, da se ni razumela nobena njegova beseda. Očitati so mu, da meče z milijoni, kakor, da bi bil Rothschildov zet. Zelo trpkih je moral slišati tudi ljubljanski vsok, sedaj graški obč. svetnik dr. Goltsch. Nazivali so ga „strahopetneža“. Končno se je morala tudi ta seja brez uspeha zaključiti.

(Prebivalstvo Gradca.) Šele sedaj objav-ljajo graški listi končni izid zadnjega ljudskega štetja. Z vojaštvom vred so našli 138.080 oseb, tedaj za 26.011 oseb več, kakor pred 10leti. Gradec zavzema tedaj glede prirastka tretje mesto med avstrijskimi mesti. Narodnost, t. j. občevalni jezik so dognali le pri avstrijskih državljanih, tedaj pri 119.644 osebah. Med temi je bilo 118.518 Nemcev, 742 Slovencev itd. Od 5165 aktivnih vojakov je pripoznalo slovenski jezik 688 mož, tedaj skoraj toliko kakor civilnih prebivalcev, dasi niti ni v Gradcu nobenega do-mačega polka. Iz tega se le vidi, da so pri vojaki zapisavali, kakor je kdo izpovedal, pri magistratu pa — kakor se jim je zljubilo.

Deželni zbori.

Kranjski deželni zbor je v svoji zadnji seji vzel na znanje tudi poročilo o dežel-nem zakladu za leti 1900 in 1901. Potrebščina za lansko leto je znašala 1.569.581 gl., dohodki pa 1.646.748 gl. Zbornica je nadalje razpravljala o krošnjarstvu z ozirom na nameravo premembe §§ 59 in 60. obrtne novele. Po tej spremembi bi trgovinski minister smel dopustiti krošnjarstvo

v takih krajih, kjer je ta obrt že udomačena, in se razpečavajo domači izdelki, kakor n. pr. v kočevsko-ribniškem okraju. V zakonu bi se morala naravnost urediti izjema za domačo industrijo. Posl. Pakiž je pri razpravi o občilih zopet sprožil vprašanje o železnični postaji v Žlebiču na Dolenjskem. Naglašal je, da je nedavno že izročil v ta namen 4000 kron, katere je sodražka občina darovala. Sedaj pa so nabrali Sodražani zopet 2525 kron radovoljnih prispevkov. Za trgovsko šolo v Ljubljani je zbornica dovolila na leto do 10 000 kron podpore.

Goriški deželni zbor. V seji dne 17. julija je goriška zbornica sklenila, da se črta z dnevnega reda predlog posl. dr. Tume, da se za železnico Sv. Lucija-Log odstopi delnic vipavske železnice v znesku 200.000 kron. Na interpelacijo dr. Rojca glede zgradbe deželne norišnice je odgovoril vladni zastopnik, da je to neodložljivo potrebno, in to tem bolj, ker se morajo oddajati blazniki v bližnjo Italijo radi pomanjkanja prostorov. Vlada je dovolila za norišnico 144.200 kron v obligacijah in 108.200 kron v gotovini iz državne loterije. O predlogu, zadevajočem zgradbo železnice Gorica-Červinjan, je poročal v imenu deželnega odbora dr. Marani v smislu, da se naloži deželnemu odboru, da izposluje pri vladi, da začne s proučevanjem železniške črte Gorica-Romans-Ajello-Červinjan, za katere se je že naložilo v Trstu 100.000 kron deželne podpore. — O poročilu ožjega odseka za zgradbo deželne norišnice je poročal dr. Versegnassi ter predlagal, da se naloži deželnemu odboru, da preskrbi zgradbo norišnice za 350 oseb. Najvišji potrošek naj bi znašal milijon kron.

V koroškem deželnem zboru je bil odobren načrt lovskega zakona pri drugem branju. Zbornica je vzela na znanje poročilo gosposdarskega odseka o agrarni proučevanju deželnega odbora, v kolikor se tiče služabništva in ustanovitve malih kmetij potom naselitve poljskih delavcev. Za nabavo strojev za žetev je zbornica dovolila kmetijski družbi 3000 kron. S tem denarjem naj se kupijo stroji ter dajo kmetom, ki naj jih plačujejo v obrokih. — V seji 19. julija je posl. Steinwender predlagal ustanovitev dekliške meščanske šole v Wolfsbergu; združiti naj se z ondotno deško šolo ter odpre prvi razred še jeseni. Tudi otvoritev dekliške šole v Velikoveni bo že letos v jeseni. Predlog je bil sprejet.

Druge slovenske novice.

(Kranjske deželne volitve) se razpišejo v kratkem in se utegnejo vršiti sredi meseca septembra. Katoliška stranka več sedanjih poslancev baje ne bo kandidirala, temveč bo postavila nove kandidate. Izmed nemških poslancev je pl. Lenkh z ozirom na svoje zdravje odklonil kandidaturo.

(Kranjski deželni zbor) je v zadnji seji dovolil med drugim naslednje podpore: Družbi sv. Cirila in Metoda 2000 kron, „Slovenskemu planinskemu društvu“ 1000 kron, „Radogoju“ 800 kron, potem precejšnje svote gimnazijam po Kranjskem in raznim dobrotelnim društvom.

(Nove železniške zveze.) V kranjskem deželnem zboru je v edni zadnjih sej predložil poslanec Božič pri razgovoru o načrtih za nove železnice željo, da se gradi železniška zveza z Idrijo skozi Žirovsko dolino, in da se podaljša železnica Gorica-Ajdovščina skozi Braniško dolino do projektovane proge pri Razdrtem. Do izvedbe teh načrtov železniških prog pride prej ali slej.

(Shod zaupnih mož napredne narodne stranke iz Kranjske) se je vršil dne 18. julija t. l. v Ljubljani ter se posvetoval o bližajočih se deželnozborskih volitvah.

(Abiturijentska veselica), katero so priredili dne 17. t. m. v Ljubljani slovenski in hrvaški učiteljski inštituti, je jako dobro uspela, bodisi v moralnem kakor tudi v gmotnem oziru.

(Izpiti „Glasbene Matice“) v Ljubljani so se vršili pred kratkim v Ljubljani; učenci in učenke tega glasbenega zavoda so z izvajanjem raznih pevskih točk in igranjem na klavirju pokazali, kako uspešno in blagodejno je delo vanje naše slovenske „Glasbene Matice“.

(Izlet v Dalmacijo) katerega je namerala prirediti „Slovensko planinsko društvo“, se

letos ne boče vršil, ker se je oglasilo premalo udeležnikov.

(Slovanski linguist) gosp. J. Bandonin de Courtenay se je mudil te dni v Ljubljani; potem pa je odšel v Rezijo, proučevati tamošnje slovansko narečje.

(Pri vsesokolskih slavnostih v Pragi) je bila pri tekmovalni telovadbi vrsta ljubljanskega „Sokola“ druga, kar kaže spretnost slovenskih „Sokolov“.

(Tečaj za umetno vezenje) bo vpeljalo delniško društvo za šivalne stroje, Singer Comp. v Ljubljani. V ta namen je vzelo društvo v najem več sob hotela Malič, in od 21. julija do 3. avgusta t. l. se bo ondi poučevalo v vezenju, v šivanju, v izdelovanju smirenskih izdelkov itd. Ob ednem bo društvo napravilo razstavo vseh imenovanih izdelkov.

(Na državni gimnaziji v Kranju) je bilo koncem letošnjega šolskega leta v vseh osmih razredih 455 dijakov, in sicer 449 Slovencev in šest Nemcev. Odliko je dobilo 58 dijakov, prvi red pa 271. Poročilo tega zavoda prinaša duhovito pisano razpravo „Humanizem gimnazij v stari in novi luči“, spisal g. profesor dr. Jos. Tominšek.

(Otvoritev planinske koče na Krnu.) Slovenskega planinskega društva Soška podružnica je zgradila na Krnu planinsko kočo, ki se jo odpre ob blagoslovljenju in izroči javnosti dne 5. avgusta t. l.

(Nesreča.) Dne 16. t. m. je utonil v Idriji nek otrok. Mati ga je vodila po deski preko vode. Otrok ji je zdrsil iz rok in pal v vodo, kjer je utonil.

(Vipavska železnica.) Komisija za razlastitev zemlje za vipavsko železnico je bila pričela delovati sredi meseca maja, in sicer v občini Vogrski, in v ajdovškem okraju. Za posamezne njive so plačevali po 200 do 600 gld.; blizu Gorice, kjer je seveda vrednost večja, tudi od 1000 do 1200 gld.

(Koroška trgovska in obrtna zbornica) je obhajala dne 13. t. m. petdesetletnico svojega obstanka. Na slavnost je došlo obilno odlične gospode; predsednik zbornice, pl. Hillinger, ki ji je že 26 let na čelu, je govoril o postanku in razvoju zbornice.

(Samomor vojaka.) Dne 13. t. m. se je v vojašnici deželnih brambovcv v Celovcu vstrelil vojak Fr. Trebacher. Vzrok samora je neznan.

(Železnica.) Z delom za železnico iz Sinčevasi do Železne Kaple na Koroškem so pričeli dne 11. t. m.

(Samomor.) Železniški čuvaj, Mozetič iz Gradišča na Primorskem, se je vrgel dne 18. t. m. pod osebni vlak. Mašinist, ki je vodil vlak, je videl nesrečnega in je hotel ustaviti vlak, a bilo je že prepozno. Vlak je nesrečnega grozno razmesaril.

(Odvetniško prisego) je položil dne 18. t. m. v Trstu dr. Edvard Slavik in odpre v kratkem svojo pisarno v Pulju.

(Slavnost „Kola“) Na nedeljski slavnosti tržaškega pevskega društva je nastopilo nad 500 pevcev in pevk. Takega števila pevskih moči ni videti vsak dan.

(Strele je zadela) v Zapotoku na Goriškem cerkvenega ključarja Klemenca. Bil je na mestu mrtev.

(Italijanski realni gimnazij v Pazinu) je skončal pred kratkim drugo leto svojega obstanka. Imel je dva razreda, in sicer je bil drugi razred razdeljen v dva, prvi pa je imel le en sam oddelek. To govori glasno, da so prvo leto le s silo segnali skup učence, v drugem letu pa jih je vstopilo v prvi razred nepričakovano malo. To pa priča, kolika je potreba tega zavoda v Pazinu.

(Istrski deželni zbor) se sklicuje iznova na dan 29. julija. Italijanska večina bo abstinenco baje opustila. Vlada ne bo več zbora sklicala v Poreč, predložila pa bo zakonski načrt za preložitve deželnega zbora in deželnih uradov.

(Električno cestno železnico) zgrade med Matujami, Volosko, Iko in Lovrano v Istri.

(Nove šole za poitalijančenje) slovanskih otrok snuje „Lega nazionale“ v Selu rovinjskem v Vabrigi v Istri in v Nebuli pri Korminu na Goriškem. Nikjer v teh krajih ni potreba laških

sol, ker ni laških otrok. V Vabrigi je dograjena nedavno šola družbe sv. Cirila in Metoda.

(Korist streljanja proti toči.) Dne 8. t. m. so pokrili strašni oblaki vso bužetsko okolico v Istri. Vse strelne postaje so začele streljati, izvzemši dve; čim je na vseh postajah padal le dež in le kako zrno toče vmes, je v onih dveh krajih, kjer niso streljali, padala suha toča, ki jim je uničila pol sadu. — Pri postaji Flabetiči ni padala toča, dokler so streljali; potem pa se je strelec ustrašil groma in strele ter je zbežal domov. Takoj je začela padati toča.

Dopisi.

Iz Celja. Koncert „Celjske narodne godbe“ vspel je v nedeljo dne 14. julija t. l. v muzikalnem oziru jako dobro, zadovoljnost občinstva z godbo bila je splošna; povsod se je slišala pohvala in priznanje, kar dela godbi in spretnemu kapelniku vso čast. Kapelnik pa je pri tej priliki dokazal, da se z resno voljo in odločnostjo vkljub raznim oviram in neugodnim razmeram, vsled katerih godba ne more tako napredovati, kakor je želeli, vendar doseči lep vspeh.

S tem so se tudi deloma popravile nekatere prejšnje napake in nedostatkosti. — Resni opazovalci godbe, kateri opazujejo njen napredek, in občinstvo, ki je v glasbi izobraženo, je bilo ta večer jako prijetno iznenadeno, ko se je prepričalo, posebno pri težki Titinovi slovanski overturi, da so godci težavno nalogo pri tem komadu, katerega pravilno izvajanje zahteva v nekaterih delih — posebno za baze in baritone veliko tehnične spretnosti z ozirom na prav hitri tempo, res jako spretno in dobro rešili; kaj takega preje pri godbi še nismo zapazili. — Tudi druge točke sporeda so se večinoma jako dobro in spretno prednašale, tako, da je občinstvo — skoraj po vsakem komadu zahtevalo ponavljanje, godba pa je tudi jako radovoljno vstrezala tem željam in je dodala oziroma igrala za dodatek vselej kak novi komad; ti dodani komadi kakor druge točke sporeda pa so vse jako ugajale.

Ako se bode pri godbi v prihodnosti pazilo na to, da bodo pihala vedno dobro uglašena, in se bodo popolnoma vjemala v vseh glasovih, ter bo odbor s kapelnikom vred skrbel za to, da se odstranijo v tem oziru vse zapreke, ima godba lepo prihodnost, ter bo jako marljivi in vstrajni kapelnik gotovo dosegel z njo še prav lepe vspehe — njemu, godbi in nam vsem na čast in v korist. — V tem oziru je tedaj treba iti nam vsem resnobno na delo.

Kakor slišimo je bil tudi gmotni uspeh koncerta dober, kajti odličnejši in imoviti rodoljubi, kateri vedno prispevajo na mesec po več goldinarjev za godbo (eden še celo pet goldinarjev), darovali so tudi ta večer za godbo — dva po pet goldinarjev, eden tri goldinarje, mnogi drugi pa po goldinarji in po 50 krajcarjev, za kar jim je godbeni odbor gotovo jako hvaležen; gospodu Hribarju pa za brezplačne lepake.

Udeležba občinstva pri koncertu bila pa je srednja; z ozirom na naše posebne lokalne razmere, pričakovali smo več občinstva; nadejamo se pa, da, kdor pri tem koncertu v tem oziru ni storil svoje dolžnosti, popravi to pri drugem koncertu, kateri se namerava — vsled občne želje občinstva v kratkem prirediti.

Nikakor pa ne moremo zamolčati, da so se bile nekatere osebe po ovinkih udeležile koncerta, o katerih se oba pri blagajnici poslujoča odbornika godbe ne moreta s ominjati, da bi bile plačale vstopnino, akoravno ne podpirajo godbe z rednimi mesečnimi prispevki.

Pri prihodnjih takih prilikah pa se bode gotovo skrbelo, da osebe, katere za godbo na mesec nič ne prispevajo, ne bodo pozabljene plačati vstopnine. — To svojo napako pa oni, kateri so res morda pozabili plačati vstopnino s tem lahko popravijo, da začnejo na mesec tudi kaj prispevati za godbo, kajti, da godba služi, pokazala je posebno pri zadnjem koncertu, in ako vidimo med nami vedno lepo število moških, kateri izdajajo znatne svote za svojo popolnoma privatno in mednarodno zabavo, ter razne sporte, s katerimi celjskemu slovenstvu v narodnem in političnem oziru ter pri splošnem napredku celjskega in spodnještarskega slovenstva čisto nič

večer se nikakor ne zadostuje; Kranjska n. pr. niti nima lastnega nadzornika.

(Mažarsko sleparstvo.) Za gmetni napredek Ogrske se je od leta 1881 do 1900 porabilo 329.125.083 gld., v korist Hrvaške pa 547.500 gld., pa še od teh je ostal zopet večidel Mažarom, ker se je pri zidanju mostov in drugih podjetij rabilo večidel mažarsko gradivo. A čemu mora Hrvaška trošiti svoj denar pri takozvanih za jedniških (skupnih) stroških? Leta 1896 je morala dati Hrvaška svoj del za spomenik Arpada v Budimpešti, ki je stal 802.624 gld., potem za sedem spomenikov na raznih krajih dežele, za kip sv. Štefana v Budimpešti 300.000 gld. in za ustanovitev muzeja lepih umetnosti v Budimpešti 3.200.000 gld. Tako Mažari izrabljajo Hrvate, dočim ti ne dobe niti onega, kar jim gre po postavi za najpotrebnejše stvari. Mažari tudi niso pokazali Hrvatom nikdar točnih računov o hrvaških dohodkih, da bi se jim prežgodaj ne odprle oči.

(Novo ponemčevalno sredstvo za Poljake.) Poljske vojake novince je zdaj pruska vlada sklenila izvežbati v izključno nemškem jeziku. Vsak vojak pa, ki radi nezadostnega znanja nemščine ni zadostno izvežban, mora služiti mestu dveh tri leta pri vojaki. Tako hočejo Prusaki vzeti Poljakom njih materinski jezik. Pfuj Germanom!

(Italijani v Albaniji.) V nekem svojem govoru je laški minister Prinetti trdil, da živi v Albaniji do 20.000 Italijanov; od druge mero dajne strani pa je prišlo v javnost poročilo, da je v Albaniji komaj 2000 Italijanov, katerim bi bilo morda ljubo, da zasede Italija Albanijo. Za te svoje ljudi zdržuje Italija tudi nekaj šol, ki pa, kar je zelo čudno, ne spadajo v področje zunanjega, marveč naravnost naučnega ministrstva, kot da je Albanija že laška pokrajina. V najnovjšem času so Lahi ustanovili tam doli celo nekaj novih pošt.

(V Španiji) je zopet vse pokoncu. Na vseh koncih in krajih države vladajo nemiri, spopadi med katoliki in svobodomisleci se pogosto dogajajo. Poslednji napadajo samostane, cerkve in procesije. V Saragozi so zaprli vse samostane in večino cerkva, druge pa straži policija. Mnogo duhovnikov je zapustilo mesto. Poročila, ki dohajajo iz Španije, se glase vsak dan vznemirljivejše. Dvomiti ni več, da je položaj jako resen, in da se more govoriti že o pravi meščanski vojni.

(Portugalija) Gospodarski položaj Portugalske postaja vedno nevarnejši. Radi velike carine se dohodki neoprestano manjšajo, angleška trgovina prevladuje nad portugalsko, in obstoječi primanjkljaj od 32 milijonov kron se ne manjša, temveč še vedno narašča. Nek portugalski list piše: „Čez pet, šest mesecev ne bo mogla več država plačati vojaštva in uradništva, a niti zunanji upniki ne bodo mogli redno dobivati svojega denarja. Tedaj se bo vojska in lačno uradništvo združilo z propadlimi vinogradniki,

dne 20. julija t. l.

(Velikanski štrajk.) V Newyorku je začelo štrajkati 120.000 rudarjev. Tudi mnogo železničarjev štrajka. Tovarne so zaprte, ker nimajo materiala, in število vlakov je omejeno, ker ni železničarjev pa tudi blaga ne.

Spodnji Stajarskem. Isti želi v zakon pridno in pobožno dekle, katere ima veselje do gospodarstva, je prilično enake starosti in da ima tudi nekaj premoženja v denarju ali pa v posestvu. Natančneje in naslov pove upravnistvo „Domovine“ v Celju. (272) 3-1

Romarski vlak

na Brezje k Mariji Pomagaj.

Bliža se slavni god Vnebovzeta Matere božje, katero posebno radi častimo. Zato sem osnoval letos romarski vlak na Brezje k Mariji Pomagaj, in vabim vse Marijine otroke, naj se nam pridružijo. Vlak bode vozil dne 6. avgusta iz Maribora ob 8. uri 25. minut zjutraj.

Od poslednje postaje imamo samo eno uro hoda pešice, in se zato vozovi tudi ne bodo preskrbeli. Dne 6. avgusta zvečer ob 6. uri bo sprejem večernice in „Vrtec“ gran. V sredo 7. avg. ob 6. uri zjut. sv. maša in pridiga, ob 9. uri slovesna sv. maša in pridiga. V četrtek, 8. avg. zjutraj sv. maša in slovo. Romarji se zamorejo peljati v Brezje samo z romarskim vlakom. Nazaj pa se zamorejo peljati z vsakim vlakom, izvzemši z brzovlakom, in sicer v 8 dneh. Tačas si lahko ogledajo Ljubljano, Sv. Višarje in Bleško jezero.

Vožni listi se dobijo: v tiskarni sv. Cirila in pri g. Berdajs-u v Mariboru, pri g. Gajšku v Poljčanah, pri g. Gabercu v Pramu, pri g. Groblšku v Slov. Bistrici, pri g. Erkerju v Kozjem, pri g. Hrašovcu v Sošanju, pri g. Drag. Hribarju v Celju, pri g. Krone v Smarju, pri g. Kumer v Konjicah, pri g. Jursič, dek. v St. Lenartu, pri g. Rogaču v Pteterju, pri g. Rozman na Laškem, pri g. Stiglic v Rečici, pri g. Sentjuro v Ptuj, pri g. Vodošek v Vojniku, pri g. Vogrinec pri St. Andražu, pri g. Zagadin v Sestrzah in pri g. Žickarju, dekanu v Vidmu.

Vožni red
iz Maribora do Ljubljane.

	ob uri 8. min. 25. predpold.	
Maribor	8. 35.	
Hoče	8. 43.	
Rače	8. 52.	
Pragersko	9. 4.	
Slov. Bistrica	9. 18.	
Poljčane	9. 45.	
Ponikva	9. 54.	
Grobčno	10. 1.	
St. Jurij	10. 11.	
Store	10. 20.	
Celje	10. 34.	
Laško	10. 44.	
Rimske toplice	10. 59.	
Zidan most	11. 10.	
Hrastnik	11. 18.	
Trbovlje	11. 26.	
Zagorje	11. 38.	
Sava	11. 48.	
Litija	11. 59.	
Kresnice	12. 12. popoldne	
Lase	12. 22.	
Zalog	12. 35.	
Ljubljana		

Vožna cena
za tje in nazaj.

II. razred.

7 gld. 86 kr.

III. razred.

5 gld. 6 kr.

7. 28.

4. 71.

7. 28.

4. 71.

7. 18.

4. 61.

6. 65.

4. 25.

6. 11.

3. 89.

6. 11.

3. 89.

5. 85.

3. 71.

5. 85.

3. 71.

5. 58.

3. 54.

5. 31.

3. 35.

5. 31.

3. 35.

5. 4.

3. 18.

4. 78.

3. 18.

4. 78.

3. 18.

4. 36.

2. 82.

3. 99.

2. 49.

3. 99.

2. 49.

3. 59.

2. 37.

3. 40.

2. 25.

3. 15.

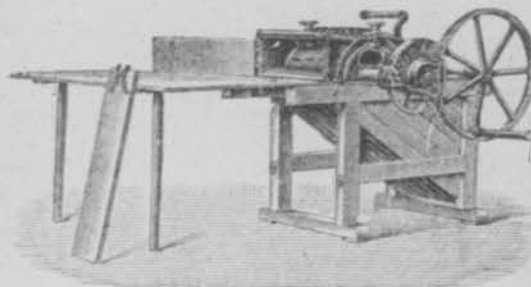
2. 5.

2. 70.

1. 70.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „Merkur“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Mlatilnice z gepljem in ročne, čistilnice in drugi poljedelski in vinorejski stroji iz najbolj slovečih tovarn po zelo nizkih cenah.

Za čas košnje priporočam svoje

izvrstne kose iz najfinejšega jekla

ter vsakovrstne brusne kamne.

Za kose se jamči!